

Mirha Karahodžić*

Javnopravna zaštita pacijenata u Austriji – institut zastupnika za prava pacijenata (Patientenadvokatur)

Sadržaj

1. Uvod
2. Pravni osnov
 - 2.1. Zastupnici za prava pacijenata prema Saveznom zakonu o smještaju psihičkih bolesnika u bolnicama
 - 2.2. Zastupnici za prava pacijenata prema zakonima saveznih zemalja Austrije
3. Fondovi za odštetu pacijenata („Patientenentschädigungsfonds“)
4. Povelja o pravima pacijenata („Patientencharta“)
5. Zaključak

1. Uvod

Austrijski sistem zaštite pacijenata počiva na modelu uspostavljanja zastupnika za prava pacijenata (Patientenadvokat, Patientenadvokatur) koja su integrirana u udruženja. Udruženja zastupnika za prava pacijenata su nezavisne i autonomne institucije javne zdravstvene uprave, koje imaju zakonom utvrđen zadatak da rješavaju sporove vansudskim poravnanjem kako bi se zaštitili interesi ugroženih pacijenata. Zastupnici u svom radu saraduju sa pravnicima i advokatima, institucijom ombudsmana u državi kao i sa bolnicama, osiguravajućim društvima i ljekarima.

2. Pravni osnov

Austrijski pravni sistem poznaje dva instituta zastupnika za prava pacijenata. Jedan je regulisan Saveznim zakonom o smještanju psihičkih bolesnika u zdravstvene ustanove,¹ a drugi ima svoj izvor u Saveznom zakonu o bolnicama,² koji široko ovlašćuje zakonodavce svih devet austrijskih

* Autorica je pravna saradnica pri Ustavnom sudu Republike Austrije. Svi citirani zakoni mogu se naći u originalu pod: www.ris.bka.gv.at.

¹ Savezni zakon od 01. 03. 1990. o smještanju psihičkih bolesnika u zdravstvene ustanove (Bundesgesetz vom 01. 03. 1990 über die Unterbringung psychisch Kranker in Krankenanstalten; kratko Unterbringungsgesetz - UbG), Savezni sl. gl. BGBl. 155/1990 u verziji BGBl. I 18/2010.

² Bundesgesetz über Krankenanstalten und Kuranstalten (KAKuG), Savezni sl. gl. BGBl. 1/1957 u verziji BGBl. I 81/2013.

saveznih zemalja da donesu zakone za zaštitu prava pacijenta i koji definira listu prava pacijenata. Uz to i Povelja o pravima pacijenata, koja je sklopljena između saveznog zakonodavca i saveznih zemalja, posebno štiti individualna prava pacijenata.³

2.1. Zastupnici za prava pacijenata prema Saveznom zakonu o smještanju psihičkih bolesnika u zdravstvene ustanove

Institut zastupnika pacijenata je na raspolaganju pacijentima koji su smješteni u psihijatrijskim ustanovama, dakle prisilno odvedeni u psihijatrijski odjel bolnice. Pravna zaštita ovih pacijenata je posebno važna, jer se u trenutku hospitalizacije nalaze u teškom psihičkom stanju, a prisilan smještaj uvijek znači lišavanje slobode pacijenta koja je zaštićena članom 5 stav 1 (e) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.⁴

Smještaj u smislu ovog zakona je dozvoljen samo kada bolesna osoba na temelju svoje bolesti predstavlja ozbiljnu prijetnju za vlastito zdravlje i život ili za život druge osobe – ako se taj rizik ne može izbjeći na drugačiji način.⁵ Zastupnici za prava pacijenata prema ovom zakonu osiguravaju pravni položaj pacijenata u teškom psihičkom stanju. Nadležni sud ih postavlja da zastupaju takve pacijente,⁶ a aktivni su na svim psihijatrijskim odjeljenjima bolnica od kojih su nezavisni u svim aspektima, jer su organizirani kao udruženja i besplatni su.⁷

Zastupnici za prava pacijenata pomažu pacijentima u prenošenju i prikupljanju dokumentacije o njihovim zdravstvenim problemima, o potrebama i žalbama. Oni zastupaju njihova prava i interese, ali nemaju pravo na donošenje odluka o smještaju i liječenju pacijenata. Često djeluju kao zakonski zastupnici pacijenta, ali bez ograničavanja poslovne sposobnosti pacijenta. Dužni su, bez izuzetka, poštovati povjerljivost informacija.⁸

U pogledu procedure za primanje i zaštitu pacijenata treba istaći da bolnica odmah mora prijaviti hospitalizaciju pacijenta zastupniku, koji će što prije posjetiti pacijenta na odgovarajućem bolničkom odjeljenju i obavijestiti pacijenta o smještaju kao i o njegovim pravima te stupiti u kontakt sa ljekarima i medicinskim osobljem.⁹ Zastupnici za prava pacijenata, po zahtjevu,

³ Vereinbarung zur Sicherstellung der Patientenrechte (Patientencharta). Za detalje v. odjeljak 4 ovog teksta te bilj. 26.

⁴ Austrija je 1958. godine postala članica Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Na osnovu čl. 49 (2) Ustava Republike Austrije (Art. 49 Abs. 2 Bundes-Verfassungsgesetz, kratko: B-VG) austrijski parlament je u Sl. gl. BGBl. 59/1964 razjasnio da je status Konvencije autentičan ustavu Austrije, što između ostalog znači da Ustavni sud primjenjuje konvenciju prilikom razmatranja slučajeva i zakona. O zahtjevima za smještaj psihičkih bolesnika vidjeti odluke Evropskog suda za ljudska prava, npr. *C.B. protiv Rumunije*, br. 21207/03, 20. 04. 2010 ili *Brand protiv Holandije*, br. 49902/99, 11. 05. 2004.

⁵ Čl. 1, 3 i 8 UbG.

⁶ Čl. 12 UbG.

⁷ Čl. 13 i 14 UbG. Udruženja u smislu ovog zakona se organiziraju prema Saveznom zakonu o udruženjima za imenovanje upravitelja, zastupnika pacijenata i predstavnika stanovnika (Bundesgesetz über Vereine zur Namhaftmachung von Sachwaltern, Patientenanwälten und Bewohnervertretern skraćeno: VSPBG), *BGBI.* 156/1990.

⁸ Čl. 13-16 UbG.

⁹ Čl. 13-15 UbG.

zastupaju i pacijente koji su dobrovoljno primljeni na psihijatrijske odjele.¹⁰ Pored toga, oni zastupaju pacijente u sudskom postupku za provjeravanje zakonitosti smještaja pacijenta.¹¹

2.2. Zastupnici za prava pacijenata prema zakonima saveznih zemalja Austrije

Drugi tip zastupnika pacijenata koji istovremeno bilježi javnopravnu zaštitu pacijenta je regulisan u zakonima saveznih zemalja Austrije, koje uspostavljaju te institucije.¹²

Nadležnost ovih zastupnika je savjetovanje i podržavanje pacijenata i njihovih porodica u zdravstvenom sektoru, osobito, pisanje žalbi protiv bolnica, ljekara i socijalnih osiguranja. Osim toga, daju pravne savjete i izdaju službene potvrde u vezi sa formulisanjem „naredbe pacijenta“, koja je regulirana u Saveznom zakonu o pravima pacijenta.¹³ Sa takvom naredbom pacijent izražava svoju volju u pogledu prihvatanja ili odbijanja predložene medicinske terapije ili liječenja u slučaju da nije u stanju donijeti odluku u toku potrebnog liječenja.

Zastupnici za prava pacijenata prema zakonima saveznih zemalja Austrije susreću se naročito sa sljedećim pitanjima:

- pravo na pristup medicinskoj dokumentaciji bolesnika,
- pravo porodice bolesnika na informacije,
- pravo žalbe na operaciju radi otklanjanja organa,
- pravo na medicinsku tajnost,
- pravo na javnost zdravstvenih podataka,
- pravo na odobrenje medicinske intervencije,
- prava iz socijalnog osiguranja.

Službene dužnosti, kao što su samoinicijativno provođenje istrage, ne spadaju u nadležnosti ovih zastupnika. Također, pravno zastupanje u smislu advokatskog zastupanja nije dio njihovog rada. Glavni cilj je mirno i vansudsko rješavanje sporova. U tom smislu i ljekarske komore u Austriji

¹⁰ Čl. 14 UbG.

¹¹ Čl. 13-16 UbG. Za postupak pred sudom: čl. 18-24 UbG.

¹² Ukupno ima devet zakona o uspostavljanju zastupnika za prava pacijenata. To su: Zakon Gradišća (Gesetz über die Burgenländische Gesundheits-, Patientinnen-, Patienten- und Behindertenanwaltschaft, skraćeno: Bgld. GPB-A-G), Sl. gl. savezne zemlje Gradišće LGBl. 51/2000 u verziji LGBl. 11/2009; Zakon Koroške (Gesetz über die Patienten-anwaltschaft und die Pflegeanwaltschaft, kratko: K-PPAG), Sl. gl. savezne zemlje Koruška LGBl. 53/1990 u verziji LGBl. 11/2010; Zakon Donje Austrije (Niederösterreichisches Krankenanstaltengesetz, skraćeno: NÖ KAG), Sl. gl. savezne zemlje Donja Austrija 9440-17; Zakon Gornje Austrije (Oberösterreichisches Krankenanstaltengesetz, skraćeno: OÖ KAG), Sl. gl. savezne zemlje Gornja Austrija LGBl. 132/1997 u verziji LGBl. 70/2012; Zakon Salzburga (Salzburger Krankenanstaltengesetz), Sl. gl. savezne zemlje Salzburg LGBl. 24/2000 u verziji LGBl. 96/2012; Zakon Štajerske (Gesetz vom 13. 05. 2003. über die Patientinnen-/Patienten – und Pflegevertretung), Sl. gl. savezne zemlje Štajerska LGBl. 66/2003 u verziji LGBl. 16/2013; zakon Tirola (Tiroler Krankenanstaltengesetz, kratko: Tir. KAG), Sl. gl. savezne zemlje Tirol LGBl. 5/1958; Zakon Vorarlberga (Vorarlberger Patienten- und Klientenschutzgesetz), Sl. gl. savezne zemlje Vorarlberg LGBl. 26/1999 u verziji LGBl. 8/2011; Zakon Beča (Gesetz über die Wiener Pflege-, Patientinnen und Patienten-anwaltschaft), Sl. gl. savezne zemlje Beč LGBl. 59/2006 u verziji LGBl. 18/2011. Stara verzija ovog bečkog zakona pod brojem LGBl. 19/1992 objavljena je 03. 04. 1992, a istekla 02. 12. 2006. Beč je bila prva Savezna zemlja, koja je uvela opširan zakon o zastupnicima za zaštitu prava pacijenata.

¹³ Bundesgesetz über Patientenverfügungen (Patientenverfügungsgesetz, skraćeno: PatVG), BGBl. I 55/2006.

(postoje jedna savezna i devet iz saveznih zemalja) osnivaju odbore za mirno rješavanje sporova, koji rješavaju konflikte između ljekara i pacijenta poslije žalbe pacijenta na greške počinjene od strane ljekara.

Glavne dužnosti zastupnika su *administriranje žalbi* i *vođenje žalbenog postupka*. Postupak se odvija na sljedeći način:¹⁴

Postupak se pokreće molbom klijenta (nekadašnjeg ili trenutnog pacijenta) da se zaštite njegova prava. Zastupnik za prava pacijenata mora osigurati punomoć klijenta, da bi ga mogao zastupati u tekućem postupku: zastupnik dostavlja molbu pacijenta svim zainteresiranim strankama (pretežno ljekar ili bolnica) i istovremeno postavlja zahtjev da mu se dostavi sva dokumentacija o konkretnom slučaju, ostvaruje uvid u spise i izjave bolnice ili ljekara. Zastupnik i njegovi saradnici potom provjeravaju dostavljene dokumente zajedno sa molbom. Ako postoji sumnja, da je na osnovu greške u liječenju pacijent pretrpio oštećenje zdravlja, sva dokumentacija se dostavlja medicinskom konsultantu zastupnika. On treba na osnovu analize slučaja zaključiti da li postoji greška koju je uzrokovala bolnica ili ljekar. U slučaju pozitivnog odgovora, zastupnik za prava pacijenta informira klijenta o mogućnostima koje mu stoje na raspolaganju. Istovremeno pojašnjava pravni položaj klijenta prema bolnici ili ljekaru kao i u pogledu osiguranja od odgovornosti. Nakon toga slijede pregovori za brzo vansudsko rješenje spora vansudskim poravnanjem u kojem bi klijent dobio odgovarajuću novčanu kompenzaciju. Ako dogovor nije moguć, zastupnik informiše klijenta o drugim (pravnim) mogućnostima. Jedna opcija je imenovanje vještaka medicinske struke, koji treba dostaviti u pismenoj formi svoje stručno mišljenje. Ono služi kao baza za dalje pregovore o kompenzaciji. U slučaju neuspjeha ovih pregovora, klijenta se obavještava o svojim pravima te se upućuje na sudski postupak kao i na postupak predviđen u zakonima o fondovima za odštete pacijenta, koji su predstavljeni u nastavku (pod 3).

Zastupnici su dužni dokumentirati svaku molbu, žalbu i svaki slučaj. Na kraju svake kalendarske godine su dužni podnijeti godišnji izvještaj vlastima savezne pokrajine u kojoj su uspostavljeni.

3. Fondovi za odštete pacijenata („Patientenentschädigungsfonds“)

Na osnovu člana 27a Saveznog zakona o bolnicama u 2001. godini u svih devet saveznih zemalja Austrije uvedeni su posebni fondovi za odštete pacijenata.¹⁵ Oni se finansiraju iz doprinosa, koji pacijenti uplaćuju za boravak u bolnici, koji trenutno iznosi između 11,00 i 19,00 EUR po danu,¹⁶ odbija se 0,73 EUR po danu za maksimalno 28 dana u godini za fond.

¹⁴ Opis slijedi na osnovu prikaza iz izvještaja bečke institucije za zastupnike za prava pacijenta, Wiener Pflege-, Patientinnen- und Patientenanwaltschaft WPPA, Bericht über das Jahr 2011, s. 22, pod www.wien.gv.at/gesundheit/einrichtungen/.../wppa-bericht-2011-bf.pdf.

¹⁵ Čl. 27a st. 4 i 5 KuKG. Kao primjer, grad Beč, koji je glavni grad Austrije i istovremeno jedna od devet saveznih zemalja, fond je regulirao u čl. 46a st. 6 i 7 Bečkog zakona o bolničkim ustanovama (Wiener Krankenanstaltengesetz).

¹⁶ Doprinos nije ujednačen, jer odredba doprinosa za boravak u bolnici spada u njihovu nadležnost.

Prema ovoj odredbi, svim pacijentima, koji su nakon 1. januara 2001. godine na osnovu greške u liječenju pretrpili neko oštećenje, u općoj državnoj ili privatnoj bolnici, može biti dodijeljena novčana kompenzacija, i to ako se odgovornost bolnice ili ljekara ne može zasigurno utvrditi. Ako je šteta nastala krivicom ljekara odnosno bolnice, iz fonda se ne isplaćuje odšteta. Kompenzacija je izvan toga moguća, ako je zbog nepoznate ili rijetke komplikacije teško ugroženo i oštećeno zdravlje pacijenta, čak iako je mogućnost takvih komplikacija unaprijed objašnjena pacijentu. Novčane kompenzacije pacijentu isplaćuje upravna vlast savezne zemlje nakon naredbe zastupnika za prava pacijenata.¹⁷

No, subjektivno pravo pacijenta u smislu prava na kompenzaciju iz fonda ne postoji. Sudska kontrola odluke o odšteti iz fonda, koju donosi gremij zastupništva za prava pacijenata savezne zemlje u kojoj se nalazi bolnica, ili kontrola te odluke kroz upravne vlasti nije predviđena. Ipak, postoji mogućnost podizanja tužbe pred građanskim sudom. U slučaju pozitivne sudske presude ili vansudskog dogovora, novac primljen iz fonda se mora vratiti. U pojedinim slučajevima zastupnik za prava pacijenta može odustati od te obaveze za otplatu.

Iznos isplaćenih sredstava može se dobro ilustrirati sljedećom usporedbom: U 2011. godini je u Saveznoj zemlji Beč sa 1.702.855 stanovnika¹⁸ iz bečkog fonda za odštetu pacijenata u 203 slučaja ukupno isplaćeno 2.024.482 EUR¹⁹ dok je iz fonda najmanje Savezne zemlje Gradišće (Burgenland) sa 284.581 stanovnika²⁰ isplaćeno u šest slučajeva ukupno 49.000²¹ EUR. Visina odštete se usmjerava po obimu štete i sudske prakse. Maksimalna visina određene odštete razlikuje se u saveznim zemljama: u Beču na primjer iznosi 100.000 EUR,²² dok se u Gradišću maksimalno dodjeljuje 25.000 EUR²³

4. Povelja o pravima pacijenata („Patientencharta“)

Radi jednostavnijeg i jasnijeg prikazivanja prava pacijenata, Savez Republike Austrije sklopio je sa svojim saveznim zemljama²⁴ povelje o pravima pacijenata. One predstavljaju državne sporazume predviđene u Ustavu.²⁵ Stranke sporazuma se obvezuju da će u okviru svojih

¹⁷ U Gradu Beču je to magistrat.

¹⁸ *Statistik Austria, Bevölkerung zu Jahresbeginn seit 2002 nach zusammengefasster Staatsangehörigkeit – Wien*, pod http://www.statistik.at/web_de/static/bevoelkerung_zu_jahresbeginn_seit_2002_nach_zusammengefasster_staatsangeho_023444.pdf.

¹⁹ Wiener Pflege-, Patientinnen- und Patientenanwaltschaft WPPA, Bericht über das Jahr 2011, s. 70, pod www.wien.gv.at/gesundheit/einrichtungen/.../wppa-bericht-2011-bf.pdf.

²⁰ *Statistik Austria, Bevölkerung zu Jahresbeginn seit 2002 nach zusammengefasster Staatsangehörigkeit – Burgenland*, pod http://www.statistik.at/web_de/static/bevoelkerung_zu_jahresbeginn_seit_2002_nach_zusammengefasster_staatsangeho_022499.pdf.

²¹ Burgenländische Gesundheits-, Patientinnen-, Patienten- und Behindertenanwaltschaft, Tätigkeitsbericht 2010/2011, s. 17, pod http://www.burgenland.at/media/file/2472_PAB_TB_2011.pdf.

²² Bilj. 20, s. 71.

²³ Bilj. 22, s. 16.

²⁴ Prva savezna zemlja koja je sklopila spomenuti sporazum bila je Koruška 1999, objavljena u Sl. gl. BGBl. I 195/1999. Slijedili su Gradišće i Gornja Austrija 2001. godine, BGBl. I 89/2001 i BGBl. I 116/2001; Donja Austrija i Štajerska 2002. godine, BGBl. I 36/2002 i BGBl. I 153/2002; Tirol 2003. godine, BGBl. I 88/2003; Vorarlberg 2004. godine, BGBl. I 127/2003; Salzburg i Beč 2006. godine, BGBl. I 140/2006 i BGBl. I 42/2006.

²⁵ Savez-zemlje-sporazumi, (Bund-Länder-Vereinbarungen) Čl. 15a Ustava Republike Austrije (Art. 15a B-VG).

nadležnosti u zakonodavstvu i provođenju zakona osigurati i poštovati prava pacijenata predviđena u povelji.²⁶ Iako iz povelja pacijentu direktno ne nastaju subjektivna prava, ovi sporazumi, koji se objavljuju u saveznom službenom glasniku, predstavljaju mogućnost komprimirane informacije pravnog stanja prava pacijenata.

Povelja „štiti“ individualna prava pacijenata na poseban način: ona propisuje da se ljudsko dostojanstvo štiti u svim situacijama. Pacijent se ne smije diskriminirati u slučaju sumnje na bolest. Pacijent je svako ko traži zdravstvenu zaštitu, na koju ima jednako pravo bez obzira na starost, spol, porijeklo, finansijsku situaciju, vjeru, prirodu i uzrok bolesti. Povelja zatim definira prava pacijenata na dostojanstvo i integritet, pravo na informisanost i pristanak, pravo na pristup dokumentaciji, pravo na zaštitu pacijentovih interesa, pravo na žalbu i posebna pravila koja se primjenjuju kada su djeca u pitanju. Konačno, povelja garantira pravo na privatnost pacijenta koja se štiti i odredbama Saveznog zakona o ljekarima.

5. Zaključak

U suštini se pravna situacija austrijskog zdravstvenog sistema, u koji spada i zaštita prava pacijenata kroz specijalne zastupnike, na prvi pogled može okarakterizirati kao nejedinstvena i nepregledna: zakonodavne i izvršne nadležnosti su podijeljene između savezne vlade i vlada saveznih zemalja. Savezne zemlje mogu na velikom području slobodno djelovati, što pokazuje postojanje devet sličnih zakona o zastupnicima za prava pacijenata. Zatim, i sama savezna zemalja vlastitim zakonima regulira zaštitu prava, primjeri su Savezni zakon o bolnicama i Savezni zakon o smještaju psihičkih bolesnika u bolnicama. Bilo bi poželjno da savezni zakonodavac i na saveznom nivou uvede opća pravila za zaštitu prava pacijenata kroz zastupnike kao što to rade savezne zemlje, s tim da olakša pregled zakona i pravila. U ovom kontekstu, povelje o pravima pacijenta igraju veliku ulogu iako nisu primjenljivi zakoni nego ugovori između dvije stranke: one omogućuju da svako može na prvi pogled vidjeti situaciju u svakoj saveznoj pokrajini utvrditi obim prava pacijenata i ulogu zastupnika za prava pacijenata.

Zastupnici za prava pacijenata saveznih pokrajina su nezavisne i autonomne institucije javne zdravstvene uprave sa velikom odgovornošću: savjetuju i podržavaju pacijente i njihove porodice u cijelom zdravstvenom sektoru te stupaju u kontakt sa bolnicama, ljekarima i socijalnim osiguranjima. Ipak, pravno zastupanje u smislu advokatskog zastupanja nije dio njihovog rada: ne nalaze se u statusu državnog upravnog tijela, nego imaju čisto savjetničke pozicije. Glavna oblast je „menadžment“ žalbi, a glavni cilj je mirno i vansudsko rješavanje sporova kroz uspostavljanje pomoći i kontakta između pacijenta, advokata, ombudsmana, bolnica i osiguranja. Kratko rečeno, fungiraju kao arbitražni odbor. Suprotno tome, zastupnici za prava pacijenata prema Saveznom zakonu o smještaju psihičkih bolesnika u bolnicama, iako imaju sličan položaj, specijalizirani su za mali krug oblasti: štite prava psihičkih bolesnika u bolnicama, a iako nemaju osobinu državnog upravnog tijela nego predstavljaju udruženja, mogu zastupati pacijenta u postupku za provjeravanje zakonitosti smještaja pacijenta pred sudom, koji im i daje mandat za smještenog pacijenta.

²⁶ Čl. 1 svih u FN 25 spomenutih povelja.

U austrijski sistem pravne zaštite pacijenata uklapaju se i fondovi za odštete pacijenata saveznih zemalja. Oni su vrlo uspješni u pružaju pomoći: osiguravaju jednostavnu novčanu odštetu u nejasnim slučajevima povrede pacijenta u državnoj ili privatnoj bolnici opće namjene, osobito u slučajevima sa slabim šansama da pred sudom ostvare svoja prava ili u slučaju problema s osiguranjem. Poželjno bi bilo, da se nadležnost fondova u buduće raširi i na privatne ljekare, što bi bilo značajno unapređenje u pogledu pozicije pacijenata.

Sve u svemu, zastupnici za prava pacijenata, ne samo da aktivno štite prava pacijenata nego preventivnim djelovanjem održavaju i javni zdravstveni sistem u Austriji. Slučajevi koji se dostave zastupnicima redovito se rješavaju na efikasan način bez upotrebe skupog, sudskog postupka.

Zusammenfassung

Die vorliegende Arbeit beschäftigt sich mit den in Österreich zum Schutz von Patientenrechten eingerichteten behördenähnlichen Patientenanwaltschaften, die weisungsfrei und unabhängig agieren. Sie sind je nach gesetzlicher Grundlage für zwangsweise in Psychatrien untergebrachte Personen oder für in öffentlichen oder privaten gemeinnützigen Krankenanstalten aufhältige Patienten zuständig. Ihre Hauptaufgabe ist die Beratung und Aufklärung der Patienten über ihre Rechte im Allgemeinen und ihre rechtlichen Möglichkeiten in medizinischen Schadensfällen, wobei die außergerichtliche Streitbeilegung im Vordergrund steht: ist die Haftung des Rechtsträgers einer Krankenanstalt, in der ein medizinischer Behandlungsfehler verursacht wurde, nicht eindeutig gegeben, so besteht für die Patientenanwaltschaft die Möglichkeit, eine Entschädigung des Patienten aus den Mitteln der Patientenentschädigungsfonds zu erwirken.